

διὰ νὰ τὴν χαίρηται. Ἐν τούτοις θὰ τὴν ἔδιδεν εὐχαρίστως ἐν ἡμέρᾳ μάχης· ἀλλ' ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ θάνατος εἶναι πράξις, ἐν ᾗ συγκεντροῦνται ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς ζωῆς. Ἡ αὐτοχειρία εἶναι εἶδος θανάτου ἀγνώστου παρὰ τοῖς Ἕλλησι τῆς ἐποχῆς μας· ὁ δυστυχέστερος ὁ ἔχων πλειοτέρους λόγους διὰ νὰ ἀπελπίζηται προσκολλᾶται διὰ τοῦτο ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ζωὴν. Ἕλλην φρενοβλαβῆς εἶναι ἐπίσης ἐκ τῶν σπανίων φαινομένων.

Ἡδὲ ἡ Ἑλληνικὴ ἐθνικότης καίτοι ὑπὸ τοσοῦτω διαφόρων στοιχείων συγκειμένη, εἶναι οὐχ' ἥττον ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐν τῷ συνόλῳ των παρουσιάζουσι τὸν μᾶλλον ὁμοιογενῆ τῶν χαρακτήρων. Οἱ Ἀρβανίται πελασγικῆς, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, καταγωγῆς δὲν ἐμποροῦνται ὀλιγώτερον ἐκείνων ὑπὸ πατριωτισμοῦ· καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ Σουλῶται, Ὑδραῖοι καὶ Σπετσιῶται, οἵτινες ἐπάλαισαν ἀνδρείοτατα κατὰ τὸν κοινόν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

Αἱ ὀκτακόσιαι τῶν κουτζοβλάχων οἰκογένειαι, αἵτινες βόσκουσι τὰ ποίμνιά των ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, γνωρίζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Καρχηκούνιδων ἢ Μαυροκαπιτάδων καὶ ὁμιλοῦσι καὶ τὰς δύο συγχρόνως γλώσσας· καὶ τινες τούτων μισοῦσιν ἐπὶ τοσοῦτον τοὺς Ἕλληνας, ὥστε οὐδέποτε δίδουσι εἰς αὐτοὺς τὰς θυγατέρας των εἰς γάμον. Γενναῖοι καὶ ἐλευθεροὶ κατοικοῦσι λίαν ἀραιωμένοι· ὥστε ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν φαίνεται τοιοῦτοτρόπως ὡς οὐχὶ ἄξιος λόγου.

Οἱ Τούρκοι πολυάριθμοι ἄλλοτε ἐν τισιν ἐπαρχίαις τῆς Πελοποννήσου, ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Εὐβοίᾳ ἠναγκάσθησαν νὰ φύγωσι μέχρις ἐνός ἀπὸ τόπου ἔνθα ἡ παρουσία των ἀνεκάλει θλιβεράς ἀναμνήσεις βρυστάτης δουλείας, μὴ ἀφήσαντες εἰς μνήμην τῆς αὐτοῦ διαμονῆς των ἢ τὸ φέσι τὸν *ραγμλὲν* καὶ τὰ *παπούτσια*. Οἱ Ἰουδαῖοι οὐδ' ὅσον παμπληθεῖς ἀπαντᾷ τις ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ἀνατολῆς δὲν τολμῶσι σχεδὸν νὰ διακινδυνεύσωσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐκτὸς ἄλλων εἶναι δι' αὐτοὺς ἐπιφοβοὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἀνταγωνισταί. Δὲν βλέπει τις αὐτοὺς εἰς κοινότητάς ἢ ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις ὅπου εἰσέδυσαν χάρις εἰς τὴν Βρεττανικὴν προστασίαν. Ἐν τῷ ἀρχιεπιστάγῳ πούτῳ ζῶσιν ὡσαύτως οἱ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν ἀποίκων Ἑβραίων καὶ τινες ἀποικοὶ ἐκ τῶν διαφόρων τῆς Ἰταλίας μερῶν. Ἀπόγονοι Γαλλικῶν

καὶ Ἰταλικῶν ἐπιστήμων οἰκογενειῶν ζῶσιν ἔτι, εὐάριθμοι ὅμως, ἐν τῇ νήσῳ Νάξῳ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς Μελιτταίους ἀχθοφόρους καὶ κηπουροὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κερκύρας μένοντας ἀείποτε ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει, οὗτοι ζῶσιν ἰδίᾳ, ὡς ξένοι.

Ὁ ὁμογενὴς πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐπitrέπει τὴν κατ' ἐθνικότητος διαίρεσιν αὐτῆς, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐν Αὐστρο-Οὐγγαρίᾳ καὶ Τουρκίᾳ ἀλλὰ διαιρεῖται ἡ Ἑλλὰς γεωγραφικῶς εἰς τέσσαρα διακεκριμμένα φυσικῶς ἀπ' ἀλλήλων μέρη. Τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, γνωστὴν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑπὸ τὸ ὄνομα «*Ροῦμελη*» εἰς μνήμην τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου· εἰς τὴν ἀρχαίαν Πελοπόννησον, γνωστὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὑπὸ τὸ ὄνομα «*Μωριάς*» ἴσως κατὰ μετὰθεσιν τοῦ «*Ρωμιά*», ἢ ἐκ Σλαβικῆς λέξεως σημαίνουσης «*ναυτικὸν παράλιον*» (τίτλος ἀποδιδόμενος ἄλλοτε εἰς τὴν Ἠλίδα)· τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, Σποράδας καὶ Κυκλάδας· καὶ τὰς τοῦ Ἰονίου πελάγους. Περιγράφοντες τὰ διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη θέλομεν μεταχειρισθῇ πολλὰς κατὰ προτίμησιν τὰ ἀρχαῖα τῶν ὀρέων, ποταμῶν καὶ πόλεων ὀνόματα· δι-

ὅτι οἱ τῶν ἡμερῶν

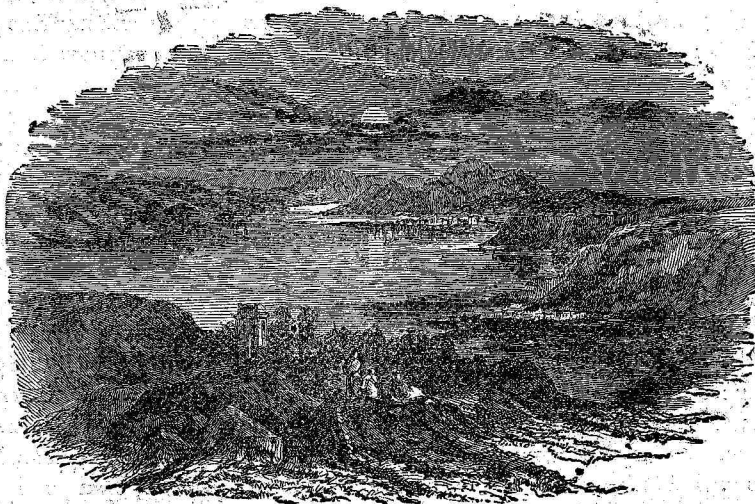
μας Ἕλληνες, ζηλοτυποῦντες πρὸς τὴν δόξαν τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, ζητοῦσι νὰ ἀποσκορακίσωσιν ἐκ τοῦ χάρτου των ὅλα τὰ Σλαβικῆς καὶ Ἰταλικῆς καταγωγῆς ὀνόματα.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΣΙΣ

ΑΔΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΤΙΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ.

Ἀποτείνομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνθρωποι, καὶ ἐξορκίζω ὑμᾶς νὰ ρίψητε δύο εὐνοίας βλέμματα ἐπὶ τῆς ὀλεθρίας ταύτης ἱστορίας τῆς τύχης μου, ὅπως εἰ δυνατόν, τῷ ἔφ' ὑμῖν θέσῃτε τέρμα εἰς τὰ δεινὰ μου.

Ἐμμεθα δύο ἀδελφοί, αἵτινες ὅμοιοι καὶ ἴσαι κατὰ πάντα δὲν πάσχουμεν ἐξ ἄλλου ἢ μᾶλλον ἐγὼ μόνῃ δὲν πάσχω ἐξ ἄλλου, ἢ ἐκ τοῦ κακοῦ τῆς προσωποληψίας τῶν γονέων ἡμῶν, οἵτινες ποιῶσι πρὸς ἡμᾶς τὰς ἀλογωτέρας καὶ ἀδικωτέρας διακρίσεις. Ἐκ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας ὑπεχρεώθην νὰ θεωρῶ τὴν ἀδελ-

φὴν μου ὡς ὃν ἀνωτέρας τάξεως τῆς ἐμῆς. Ἡξήθηθον χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐκπαιδευθῶ ἐνὸς τούναντίον διὰ τὴν ἀδελφὴν μου οὐδὲν τῶν πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἀγωγῆς τῆς ἀπαιτουμένων ἐφείδοντο. Προσέλθον δι' αὐτὴν διδασκάλους διδάξαντας αὐτὴ τὴν γραφὴν, ἰχνογραφίαν, μουσικὴν καὶ πλείστας ἄλλας καλὰς καὶ χρησίμους ἐργασίας· ἐνῶ δι' ἐμὲ ὁσάκις ἡπτόμην γραφίδος ἢ μουσικοῦ ὄργανου ἢ βελόνης δὲν ἐπεφυλλάττοντο ἢ ἐπιπλήξεις· ἅπαξ δὲ καὶ ἐδάσκη ὡς μωρὰ καὶ ἄμοιρος ἐρασιμῶν τρόπων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι μὲ παρελάμβανεν ἐνίοτε βοηθὸν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ἡ ἀδελφῆς μου ἀλλ' ἐτήρει οὐχ ἥττον πάντοτε δι' ἑαυτὴν τὸ προνόμιον τοῦ διοικεῖν ἐν αὐταῖς μεταχειριζομένη με ὡς ὄργανον ἀπλοῦν καὶ βοηθὸν αὐτῆς. Πλὴν μὴ νομίσητε, κύριοι, ὅτι αἱ μεμφιμοιρίαι μου αὐτὰι προέρχονται ἐξ ἀπλῆς ματαιότητος· ὄχι, κύριοι, πολλῶ σπουδαιοτέρα εἶναι ἡ αἰτία τούτων. Σύνθηες παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ οἰκογενείᾳ εἶναι ἅπαντα ἢ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς ἐργασία νὰ διέρχεται πρότερον διὰ τῶν χειρῶν τῆς ἀδελφῆς μου καὶ ἐμοῦ. Ἐάν λοιπὸν κακοδιαθεσία τις ἐνοχλήσει τὴν ἀδελφὴν μου, πάσχουσαν σχεδὸν διαρκῶς ἀπὸ κρουολογήματα καὶ βεσματισμούς ὅποια θὰ ἦναι ἡ τύχη τῆς οἰκογενείας μας· δὲν θὰ μετανοήσωσιν οἱ γονεῖς ἡμῶν ὅτι παρήγαγον τοιαύτας ἀνομοιότητας μετὰξὺ ἀδελφῶν ἴσων ἀλλήλαις; "ὦ! καὶ ἐκτὸς τούτου θὰ ἡναγκαζόμεν νὰ ἀπολεσθῶ ἐν τῇ ἀθλιότητι, ἐπεὶ οὐδὲ τὴν διαμαρτύρησιν ταύτην ἤμην ἱκανὴ νὰ γράψω ὅπως τύχω συνδρομῆς τινος, ἂν φιλικὴ χεὶρ δὲν μὲ ὑπεχρέου χαράττουσα πρὸς χάριν μου τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάς.

Εὐδοκήσατε, κύριοι, ὅπως καταστήσητε φανεράν εἰς τοὺς γονεῖς μου τὴν ἀδικίαν, ἣτις προσγίνεται αὐτοῖς ἀποστεροῦσί με παντὸς μέσου δυναμένου νὰ μὲ ἀποδείξῃ ἴσων τῇ ἀδελφῇ μου προσθέτοντες αὐτοῖς ὅτι ὀφείλουσι νὰ ἀγαπῶσιν ἐξ ἴσου τὰ τέκνα αὐτῶν.

Μένω, κύριοι, μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ.

Ἐν Ἀθῆναις, Μάρτιος 1876.

Διὰ τὴν Ἀριστέραν Χεῖρα

N. ΜΙΛΙΑΡΕΣΗΣ.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΦΙΓΚΑΛ.

Παρατηρήθη ὅτι εἰς πάντας τοὺς τόπους, οἷτινες παράγουσι θεῖον καὶ οἷτινες ὑπόκεινται εἰς σεισμούς, δηλαδὴ εἰς πάντας τοὺς ἡφαιστειοὺς τόπους, εὐρίσκονται σπήλαια διαφορῶν ἐκτάσεων.

Τοιαύτη εἶναι ἡ νῆσος Στάφρα μία τῶν Ἐβρίδων νήσων, τῶν κεκλιμένων παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Σκωτίας. Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης ὑπάρχει τὸ ὀνομαστότερον

τῶν σπηλαίων, τῶν παραχθέντων ἐκ τῆς ἀποχωρήσεως τῆς λάβας. Τὸ σπήλαιον τοῦ Φιγκάλ.

Τὸ σπήλαιον τοῦ Φιγκάλ εἶναι τοιοῦτον, ὥστε δυσκόλως πείθεται ὁ θεωρῶν αὐτὸ ὅτι δὲν ἐσμειλεύθη ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἀνθρώπου. Μεγίστη ἀφίς, ὑψομένη εἰς διαστάσεις κανονικὰς, στήλαι ὄρθαι, γωνία κανονικώταται, τὰ πάντα πείθουσιν ὅτι σμίλη καλλιτέχνου εἰργάσθη ἐν αὐτῷ. Ἀλλὰ τὸ σπήλαιον τοῦτο δὲν εἶναι χαμηλὸν ὡς τὰ συνήθη σπήλαια, καὶ οὐδένα λίθον διακρίνει τις, οὐδὲν τεμάχιον μὴ ὃν πρισματικόν, σύμμετρον, κανονικῶς καὶ ἐντελῶς κεκομμένον. Τὸ βαθὺ τοῦτο σπήλαιον ὁμοιάζει πρὸς μέγαν γοθικὸν ναόν, τοῦ ὁποῖου ὁ νάρθηξ παριστᾷ δύο σειρὰς στηλῶν, ἀνίσων ὅμως. Τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου εἶναι σκοτεινὸν καὶ κεκλεισμένον ὡς ὁ χορὸς παρεκκλησίου.

Ὁ θόλος σύγκειται, καθὼς καὶ οἱ τοῖχοι, ἐκ στηλῶν, αἵτινες χωρίζονται κατ' ἀποστάσεις ἴσας σχεδόν, μέρος τῶν ὁποίων ἐμεινεν ἐπικρεμάμενον, ἐν ᾧ τὸ ἕτερον, πεσόν, ἀφῆκεν ἐλεύθερον τὸ μακρὸν ἐκεῖνο διάστημα ὅπερ σχηματίζει τὸ σπήλαιον. Εἰς πολλὰ μέρη τῶν στοῶν, ὁ λίθος εἶναι χρώματος πρασίνου λαμπροῦ. Ἡ ὥραία τῶν ὑδάτων διαύγεια, ὅτε ἡ θάλασσα εἶναι γαλήνιος, αὐξάνει τὴν ἐπιβάλλουσαν ἐντόπωσιν τῆς ποικιλίας καὶ τῶν πλουσιῶν χρωματισμῶν· ὅταν δὲ ἡ θάλασσα μυκάται καὶ ὁ ἄνεμος πνέῃ καὶ χύνῃται εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου διὰ μέσου τῶν στηλῶν τῶν διατεθειμένων κλιμακῶν, παράγει φθόγγους θαυμασίας ἀρμονίας. «Εἶναι αἱ μελωδίαί τῶν φιγγαλικῶν σκιῶν» λέγουσιν οἱ Σκῶτοι, οἷτινες συνδέουσι τὴν ιδεάν τοῦ Φιγκάλ, πρὸς ὅ,τι φαίνεται αὐτοῖς ὑπερφυσικόν.

«Πόσον μέγала εἶναι τὰ ἔργα σου Κύριε! Τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας».

Σ.

Ὅπως οἱ παῖδες τῶν οἰκογενειῶν οἷτινες τυγχάνουσι συνδρομῆς τῆς «Ἀθηναίως» εὐρίσκουσι κατὰ τὸ ἐνδιαφέρον. ἐν αὐτῇ θέλουσι δημοσιεῖν εἰς ἕκαστον φύλλον διήγημά τι ἢ ἄλλο νόστιμον δι' αὐτοὺς. Ἀρχόμεθα ἀπὸ σήμερος.

«ΚΑΛΗ ΜΟΥ ΘΕΙΑ, ΩΡΑΙΑ ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ, ΑΛΛΑ ΚΑΛΗ».

Ἡ Ἀδελαῖς ἦτο τὸ τρίτον καὶ προτελευταῖον θυγάτριον εὐγενῶν γονέων ἐκ Πρωσσίας. Ἐπεὶ δὲ ἡ μήτηρ αὐτῆς προώρως ἀπέθανε, ὁ πατὴρ ἐπὶ τῶν ἐν Πομμεράνῃ κτημάτων του ζῶν ἡναγκάσθη νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἀνατροφὴν αὐτῆς, ὡς καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τέκνων εἰς ξένα χεῖρας. Ὅθεν ἔφερε τὰ τέσσαρα ὄρφανὰ μητρὸς θυγάτρια, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ νεωτάτη ἦτο μόνον δύο ἐτῶν, εἰς Βερολίνον καὶ ἐνεπιστεύθη τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀγωγὴν αὐτῶν εἰς εὐγενὴ κυρίαν, ἣτις παρὰ πᾶσαν ἄλλην γυναῖκα ἦτο ἱκανὴ νὰ ἀναπληρώσῃ εἰς τὰ παιδιὰ τὴν ἀγαπητὴν καὶ λεπτῶς ἀνατεθραμμένην μητέρα καὶ δώσῃ εἰς αὐτὰ ἀνατροφὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὴν τάξιν καὶ εἰς τὸ ὄνομα αὐτῶν.